

30:e November

Dagen som delar Lund

Abstract

Denna uppsatsen syftar till att undersöka händelserna som präglat Lund den 30:e november under flera år utifrån teorin om kulturellt våld, och vilken påverkan det har haft på de olika inblandade parterna. Vi har undersökt 61 artiklar från tre olika år, 1991, 1993 och 2008, och åren valdes då dem är de mest uppseendeväckande om man vill titta på olika former av våld. Vi tittar på olika skillnader och likheter mellan de olika åren, och frågar oss om vi kan se någon koppling mellan dem. Vi knyter även an till retorik som används från de olika sidorna för att legitimera sitt handlande, kopplat till Johan Galtungs teori om kulturellt våld.

Nyckelord: kulturellt våld, lund, 30:e november, nationalism, direkt våld.

Totalt antal tecken: 41 938

1. Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställningar	4
1.2 Metod, material & avgränsning	5
1.3 Teori	7
2. Bakgrund	9
3. Analys	10
3.1 1991	10
3.2 1993	13
3.3 2008	17
4. Slutsats	22
5. Referenser	25
5.1 Tidningsartiklar	25
5.2 Böcker	27
5.3 Artiklar	27
5.4 Hemsidor	27
5.5 Övrigt	28

1. Inledning

Hur kommer det sig att tusentals människor med våld försöker hindra en demonstration som utger sig för att handla om något så oskyldigt som att hedra en kung som dött för flera hundra år sedan? Hur resonerar deltagarna, på båda sidor, om vad som händer och varför det händer?

Den 30:e november är ett laddat datum i Lunds historia som många har en relation till.

1.1 Syfte och frågeställningar

Vårt syfte är att försöka analysera den 30:e november i Lund utifrån en teori om *kulturellt våld* och vilken inverkan det kan ha på människor och händelser. Vi väljer att titta på händelserna runt den 30:e november i Lund under åren 1991, 1993 och 2008, då uppslutningen var som störst, och det är också de åren som de flesta tänker på när dem hör om den 30:e november.

Frågeställningen som löper genom undersökningen är följande:

Kan man med hjälp av begreppet kulturellt våld förstå varför den 30:e november i Lund blivit en så laddad dag, där direkt våld mot andra människor under flera år har präglat staden under det datumet?

1.2 Metod, material & avgränsning

Vi studerar händelserna vid de tre givna tillfällena utifrån tidningsartiklar publicerade några dagar innan och efter datumet för varje år. Utifrån en sammanställning av rapporter i Sydsvenskan, Skånska Dagbladet, samt Arbetet för åren 1991 och 1993, gör vi sedan en analys av hur händelserna, där vi fokuserar på hur de inblandade väljer att framställa sig själva, hur man resonerar runt "motståndarna" samt vilka förklaringar man ger till sitt eget handlande, och med hjälp av det kunna koppla resonemang och handlingar till vår teori för att tillsist kunna besvara frågeställningen på ett adekvat sätt. Genom att utgå ifrån tidningsrapportering missar vi förvisso direkta förstahandskällor från deltagare, men under omständigheterna anser vi att de intervjuer som tidningarna gör, och det faktum att rapporterna från händelserna är skrivna så nära det som har hänt gör att vi anser att det ändå ger en rättvis bild av det vi vill studera.

Vi prövar inte teorin om kulturellt vålds giltighet, utan den är snarare ett redskap för att skapa oss en större förståelse för sociala konflikter inom samhällen som inte präglas av krig eller konflikt. Händelserna under den 30:e november i Lund blir i vårt fall symboliskt för många mindre konflikter som under vissa omständigheter och förhållanden exploderar i våldsamma sammandrabbningar, trots att samhället runt om dem är starkt präglat av fred och samförstånd, och därför blir det intressant att studera dem med en teori som kan förklara hur detta uppkommer på ett djupare sätt än att enbart hävda att människor vill bråka, utan någon koppling till sammanhanget. Därför väljer vi också att studera nyhetsrapportering då vi genom en sammanställning av de olika källorna kan skapa oss en generell bild av händelserna genom att jämföra hur de olika tidningarna rapporterar, och med hjälp av detta komma förbi uppenbart vinklade rapporteringar eller värderande beskrivningar.

De tre tidningarna är valda eftersom dem är lokala i Skåne, och eftersom vi valt att inte studera ledare eller opinionsartiklar anser vi inte att deras eventuella politiska läger har någon relevans för rapporteringen om de faktiska händelserna, utan det viktiga i valet var att dem alla har funnits på plats och därför återger ögonvittnesskildringar av de olika årens händelser. Vi har valt att studera alla relevanta artiklar som publicerades från den ungefär den en vecka innan 30:e november varje år, fram tills dess att den direkta rapporteringen upphör efteråt. Detta för att vi inte ville missa några notiser om vad som var planerat till dagen, och inte heller någon artikel om efterspelet. Alla tidningar publicerade självklart inte lika mycket, och det skiljer sig mellan de olika åren, men vi har ändå läst igenom samma dagar för alla tidningar för att kunna ha ett bra urval och försäkra oss om att vi inte missar något som kan ha betydelse för vår studie.

Materialet består av 31 artiklar ur de tre tidningarna, 13 för 1991 och 18 för 1993, samt 30 artiklar från internet angående 2008. För året 2008 har vi också valt att använda båda sidornas egna redogörelse för vad som händer som finns publicerade på internet. Vi är medvetna om att den rapporteringen kan vara väldigt vinklad från båda sidorna, och då har vi valt att redogör för hur båda sidorna beskriver händelser som det finns olika förklaringar till under demonstrationen.

1.3 Teori

Johan Galtung redogör för sin teori om kulturellt våld på följande sätt: ”... *we mean those aspects of culture, the symbolic sphere of our existence - exemplified by religion and ideology, language and art, empirical science and formal science (logic, mathematics) - that can be used to justify or legitimize direct or structural violence.*”¹

I detta sammanhanget är nazismen en sådan kultur, som under det tidiga 1990-talet var väldigt våldsamt på ett direkt sätt. Våldet legitimerades där genom uppdelningen mellan ett ”vi” och ett ”dem” baserat på en historisk ideologi.² De som drabbades av våldet var främst flyktingar, judiska grupper och till viss del även öppet homosexuella män. Mellan 1990 och 1992 utfördes 213 attentat mot flyktingförläggningar och asylsökande.³ I relation till detta växer en anti-racistisk rörelse fram, som en reaktion på det våld och hat som legitimeras av en historiskt våldsamt ideologi. Våldet lämnar spår i samhället och skapar ett nytt våld som svar på detta, i detta fallet det som används för att stoppa fackeltågen i Lund.⁴

Relationen mellan kulturellt, strukturellt och direkt våld är här dem nazistiska yttringar som syns i tåget, som länkas till det som nazismen står för och det våld bekännare till ideologin har gjort sig skyldiga, alltså det kulturella våldet. Det kopplas till polismaktens skyddande av fackeltåget med hänvisning till demonstrationsrätten, och innebär då ett statligt sanktionerande av en våldsamt grupp främlingsfientliga yttringar, alltså strukturellt våld.⁵ Till sist kommer det direkta våld som föds ur det trauma som det här innebär för dem som känner sig hotade av detta.⁶

Alla typer av våld skapar en negation av ett eller flera behov, som när det drabbar ett kollektiv kan klassificeras som ett trauma, och då omedvetet bli något som används i en kollektiv process för förändring. Traumat når en brytpunkt, där våldet användes för att komma ur den strukturella bur som det innebär, vilket möts av ett nytt våld för att hålla den intakt.⁷

¹ Galtung s. 291

² Galtung s. 298

³ Deland *et al.* s. 98

⁴ Galtung s. 295

⁵ I det här fallet statligt sanktionerande av hat mot delar av befolkningen, alltså ett hot mot deras upplevda trygghet.

⁶ Galtung s. 295

⁷ Galtung s. 295

Vi kan med hjälp av detta också förstå hur polisen resonerar när våld utbryter, då dem utifrån en maktposition föredrar lugn och stabilitet före det kaos som våldet innebär.⁸ Därför innebär det också att det är en form av kulturellt våld att skuldbelägga den part som är offer för ett strukturellt våld som reagerar med att slå tillbaka, och stämpla den som aggressiv.⁹ Vidare är kulturellt våld inte begränsat till att handla om medvetna ideologier. Även en sådan simpel sak som förändringar i språket och vad det kan innebära för historieskrivning blir en form av kulturellt våld; vilket Galtung förklarar som att det direkta våldet upphör och kvar blir enbart mjuka beskrivningar av vad som skett.¹⁰ Mot detta kan vi förstå hur reaktionen som uppkommer formeras gemensamt hos deltagarna som aktivt arbetar för att hindra fackeltågen i en tid där man talar om rasistiska grova brott som pojkestreck, och band med tydliga kopplingar till den miljön spelas på radions topplistor.¹¹

Galtung avslutar sin artikel där han redogör för kulturellt våld med en sammanfattning av hur han ser på våldets institutionalisering i samhället. När en våldsam struktur är legitim tillsammans med en kultur som kan användas som förklaringsmodell blir också det direkta våldet en institution som återupprepar sig själv som en ritual, och att för att kunna nå en förändring måste allt våldet angripas synkront, då en förändring av enbart ett hörn i hans triangelmodell med antagandet att det skulle räcka är enligt honom felaktigt.¹²

Vi väljer att använda Galtungs begrepp genom att applicera det både på retoriken som används från de som hyllar Karl XII, och de som bemöter detta. Vi är medvetna om att Galtung i sin artikel främst talar om hur en grupp legitimerar sitt eget våldsanvändande med hjälp av språk, ideologi och så vidare, men vi anser ändå att det är användbart att applicera det på hur en grupp väljer att agera mot någon som historiskt sätt har använt grovt direkt våld, då det finns en tydlig koppling i många människors medvetande mellan då och nu, vilket innebär att vi kan förklara handlandet med hjälp av hans teori.

⁸ Galtung s. 295

⁹ Galtung s. 295

¹⁰ Galtung s. 295

¹¹ Tamas s. 60, http://www.expo.se/2003/ultima-thule-a-profeter-i-sin-egen-stad_222.html

¹² Galtung s. 302

2. Bakgrund

Traditionen av att hylla Karl XII:s dödsdag går långt tillbaka i Lund. Första gången det görs är med ett fackeltåg 1853, och förblir en tradition hos konservativa och nationalistiska studenter under närmare ett hundra år.¹³ Motsättningar inom studentvärlden leder till att Studentkåren 1920 tar avstånd från fackeltåget och inte längre deltar organiserat, samt att ansvaret för att uppehålla traditionen nu tas över av den nationalkonservativa 30:e Novemberföreningen.¹⁴ 1965 inleds den eran i hyllandet som kommer symbolisera denna dagen i modern tid, då Lars Hulthén tar över ledarskapet för 30:e Novemberföreningen och är ledande i firandet ända fram till 1990-talet.¹⁵ Motståndet börjar sakta formeras under det sena 1970-talet, men det är först 1984 som man på allvar försöker stoppa fackeltåget. Detta året är också det första året som grupper med nynazistiska skinnskallar deltar i tåget, och med detta blir det tydligare vad fackeltåget faktiskt innebär och nu står för.¹⁶ Nu ökar också polisens arbete för att kunna garantera att fackeltåget ska kunna genomföras, och motdemonstrationerna blir samtidigt större för att sedan kulminera under det tidiga 1990-talet. Fram tills 1991 har fackeltåget kunnat gå under polisbeskydd, trots motdemonstrationer och mindre sammandrabbningar som visserligen inneburit förseningar för fackeltåget, men inget hinder för dess genomförande.¹⁷ 1991 blir en vändning, när motdemonstrationen för första gången lyckas hindra fackeltåget genom att blockera dess väg.¹⁸ Efter detta minskar fackeltåget i sitt omfång, och 1993 hänvisas firandet till Klostergårdens IP i södra Lund, samtidigt som en motdemonstration tillåts hållas på Smörlyckans IP i de norra delarna av Lund.¹⁹ Detta året har polisen utökat sin insats till att vara nästan 10 gånger större än vad den var 1991, för att undvika att inte kunna genomföra sitt uppdrag.²⁰ Detta är det sista året som stora motdemonstrationer genomförs innan 2008, eftersom firandet nu istället får en intern karaktär, då skinnskallarna inte längre deltar i någon större utsträckning.²¹

¹³ <http://www.sydsvenskan.se/lund/article85523/I-skuggan-av-Karl-XII.html>

¹⁴ <http://www.sydsvenskan.se/lund/article85523/I-skuggan-av-Karl-XII.html>

¹⁵ <http://www.sydsvenskan.se/lund/article85523/I-skuggan-av-Karl-XII.html>

¹⁶ <http://www.sydsvenskan.se/lund/article85514/En-gang-om-aret-dominerade-valdet-i-Lund.html>

¹⁷ <http://www.sydsvenskan.se/lund/article85523/I-skuggan-av-Karl-XII.html>

¹⁸ Sydsvenskan 1/12 1991

¹⁹ Sydsvenskan 1/12 1993

²⁰ Sydsvenskan 1/12 1993

²¹ <http://www.sydsvenskan.se/lund/article85514/En-gang-om-aret-dominerade-valdet-i-Lund.html>

3. Analys

3.1 1991

Förstå gången fackeltåget på allvar stoppas är 1991. Detta året samlas tusentals lundabor tillsammans med ungefär hundra danska autonoma aktivister för att på Stora Södergatan tillsammans hindra fackeltåget från att genomföras.²² I morgontidningarna rapporteras det om att det är ”*laddat för bråk*”²³ på kvällen, samtidigt som Stora Södergatan/Kyrkogatan/Bredgatan stängs av från Svanegatan i söder till S:t Petri Kyrkogata i norr mellan klockan 18 och 24.²⁴

17.00 samlas uppemot 2000 människor på Clemenstorget för att därifrån gå i en demonstration till Mårtenstorget. Inledningen på kvällen är fredlig, och polisens insatschef talar till den samlade motdemonstrationen med en vädjan om att fortsätta fredligt och låta fackeltåget passera. En av huvudparollerna är ”*Krossa nynazismen - bekämpa det rasistiska våldet*”, och flera olika talare tar upp farorna med den högerextrema våg som vid tillfället sköljer över Sverige, och en tyst minut hålls till minnet av ett av Lasermannens offer.²⁵

19.00 är det tänkt att fackeltåget till minne av Karl XII ska avgå längs med Stora Södergatan, samtidigt som den tidigare motdemonstrationen har antagit formen av en blockad på Stora Södergatan.²⁶ Den hålls med hjälp av uppbyggda barrikader och stenkastning mot avancerande polis under cirka tre timmar, då polisen tar beslutet att inte tillåta fackeltåget att genomföras eftersom dem inte kan garantera säkerheten för någon.²⁷

Några timmar senare har polisen förstärkt insatsen genom att förflytta de poliser som tidigare bevakade de som tänkt hålla fackeltåget ner till motdemonstrationen, och försöker då göra ett större ingripande. Detta leder till gatustrider i kvarteren vid Smålands Nation och Kastanjegatan, där främst danska tillresta aktivister under uppemot en timmes tid försöker hålla polisen på avstånd för att undgå att gripas.²⁸

²² Sydsvenskan 1/12 1991, Arbetet 1/12 1991

²³ Skånska Dagbladet 30/11 1991

²⁴ Skånska Dagbladet 30/11 1991

²⁵ Skånska Dagbladet 1/12 1991

²⁶ Skånska Dagbladet 1/12 1991

²⁷ Sydsvenskan 1/12 1991

²⁸ Sydsvenskan 1/12 1991

Trots det blir ett femtiotal gripna, men motdemonstranterna är ändå nöjda med sin insats, då dem anser sig ha lyckats med sitt mål, att stoppa fackeltåget från att genomföras.²⁹ En förklaring ges i en intervju om vad som hände och varför man agerade på det sättet man valde att göra. Man menar att man tidigare år inte kommit någon vart med det passiva motståndet och en ickevålds-linje, utan att det enbart lett till att polisen med våld kunnat upplösa motdemonstrationen, och därför valde man enligt sig själva som en sista utväg denna gången använda våld för att kunna nå målet att stoppa fackeltåget när polisen avancerade mot blockaden.³⁰ *"Vi gör det här för att ingen lyssnar på oss. Det här är ändå en rätt mild form av våld om man jämför med rasisternas terror."*³¹ är en av de intervjuades förklaring av varför man valde att ta till det våld som man ansåg krävdes.

Kopplingen till det kulturella våld som rasismen i detta fallet står för tydliggörs med all enkelhet i det citatet. När kritiken om att våldet dem använder jämför dem med rasisterna svarar man istället att det var tolfte timme utförs ett brott med rasistiska förtecken i Sverige, och att man därför måste stoppa dem när dem rör sig organiserat på gatorna. *"För oss handlar rasisternas tåg om hets mot folkgrupp även om de inte har en banderoll längst fram. De skriker ju 'Sieg Heil' och 'judesvin' och sådant. Om man visar att det inte accepteras tänker många av dem kanske om."*³²

Från fackeltågets samling rapporteras det även om rop om att Lasermannen ska skjuta en till, samtidigt som delar av samlingen beklagade detta och skinnskallarnas närvaro.³³ Med detta i åtanke blir det lättare att förstå hur en människor kan vara beredda att bruka våld mot ett tillsynes fredligt fackeltåg. Vi kan förstå reaktionen på ett hyllande av dödligt våld, och tillsammans med en koppling till historien är beskrivningen av det egna våldet som mildt inte helt felaktigt om man väljer att gradera olika former av våld. Samtidigt säger ett ögonvittne till Sydsvenskan att *"De där människorna skulle lika gärna kunna vara på skinnhuvudenas sida. Åtminstone är dem lika våldsamma och odemokratiska"*.³⁴

Frågan om demokratins gränser väcks också hos staten i samband med kravallerna 1991. Gun Hellsvik som vid denna tiden var justitieminister uttalade sig om händelserna med besvikelse över att demonstrationsrätten och mötesfriheten inte kunde garanteras för 30:e Novemberföreningen, och

²⁹ Sydsvenskan 1/12 1991

³⁰ Sydsvenskan 1/12 1991

³¹ Sydsvenskan 1/12 1991

³² Sydsvenskan 2/12 1991

³³ Sydsvenskan 1/12 1991

³⁴ Sydsvenskan 1/12 1991

vill ha en rapport om varför det inte kunde genomföras något fackeltåg.³⁵ Polisen försvarar sitt beslut att dra in tillståndet med att det skulle ha blivit ett blodbad om polisen försökt rensa Stora Södergatan från motdemonstranter, och medger då också att man misslyckades med uppdraget att låta fackeltåget gå.³⁶ Det finns en problematik mellan den rättighet som den svenska grundlagen ger till yttrandefrihet och demonstrationer, och lagen om hets mot folkgrupp, som är tänkt att skydda minoritetsgrupperingar från brott. Motsättningarna mellan det lokala samhället och den svenska regeringen är som tydligast under åren mellan 1991 och 1993, då Lunds kommun och polis vill trygga staden för dess invånare och undvika konfrontationer eller att behöva spärra av för stora delar av staden, samtidigt som regeringen ser principiella problem i att hindra någon från att hålla en demonstration, oavsett dess innehåll, och även väljer att tillåta 30:e novemberföreningen att demonstrera 1993 trots att länsrätten avslagit deras ansökan.³⁷

Händelserna 1991 måste också sättas i ett större perspektiv, som nämns i bakgrundsdelens. De brott som begås med rasistiska förtecken är oftast svåra att hindra, då många utförs i skydd av mörker mot enskilda människor eller byggnader. Därför blir fackeltåget i Lund ett mål som fungerar symboliskt för motdemonstrationen, eftersom man här faktiskt kan nå och försöka stoppa rasismens yttringar på ett sätt som ofta annars är omöjligt. Som en intervjuperson säger om händelserna, ”Vi vill visa dem som attackerats att det finns folk som är beredda att försvara dem. Vi hindrade ju inte rasisterna från att ha möte, vi stoppade bara tåget. Det var lyckat.”³⁸

³⁵ Arbetet 2/12

³⁶ Sydsvenskan 2/12 1991

³⁷ <http://www.sydsvenskan.se/lund/article85514/En-gang-om-aret-dominerade-valdet-i-Lund.html>

³⁸ Sydsvenskan 2/12 1991

3.2 1993

Följden av kravallerna 1991 blir att man året efter lyckas hålla en helt fredlig blockad på samma plats och återigen hindra fackeltåget från att genomföras enligt dess traditionella rutt, istället minskar omfattningen till cirka hundra deltagare samlade vid Universitetshuset, mot 1400 motdemonstranter på Stora Södergatan.³⁹

1993 vägrar länsrätten i Skåne att tillåta några demonstrationer, men beslutet överklagas och regeringen ger tillstånd. Det är ett tillstånd som leder till den då största polisinsatsen i Sveriges historia, med över 1000 polismän på lunds gator. 30:e Novemberföreningen väljer att trots tillståndet ställa in sitt traditionella firande, och Lars Hulthén hamnar istället själv i fokus.⁴⁰

Trots det inställda fackeltåget väljer ett tusental personer att delta i en manifestation mot rasism på Stortorget klockan 12, samt flera hundra väljer att försöka delta i en blockad senare på kvällen. Den tidiga demonstrationen hade tillstånd och bakom den fanns både politiska partier, kristna grupper, och flera andra kulturföreningar och hjälporganisationer.⁴¹

En av talarna är adopterad från Sydkorea och svensk mästarinna i simhopp. I sitt tal säger hon följande: ”... en dag som 30 november tvingas jag tyvärr tänka att jag kanske måste hålla mig inomhus för att jag inte ser så svensk ut som jag känner mig.”⁴² Manifestationen präglas av en fredlig ton, och parollerna talar om mångkultur. Ytterligare en talare nämner i sitt tal vikten av att slå vakt om demokratin och alla människors lika värde.⁴³ Citaten talar här snarare om en rädsla och en hotbild mot enskilda som fackeltåget har utgjort, men man undviker ändå att tala om hur man tidigare år med hjälp av både hot om våld och direkt våld har lyckats förhindra marschen, vilket kan tolkas på många sätt. Indirekt innebär det att man vid den manifestationen tar avstånd från våldsamma metoder, och därmed inte legitimerar den användningen av våld som den senare demonstrationen sagt sig vara beredda att använda för att hindra ett eventuellt fackeltåg.

Våldet som tidigare präglat den 30:e November är något som man inte nämner, utan istället talar man om vikten av respekt, demokrati och att alla människor är lika värda, trots att detta inte är några rättigheter eller friheter som har skänkts till befolkningen utan snarare är något som man genom historien har kämpat sig till, vilket inkluderar både yttrandefriheten och rösträtten.

³⁹ <http://www.sydsvenskan.se/lund/article85523/I-skuggan-av-Karl-XII.html>

⁴⁰ Sydsvenskan 1/12 1993

⁴¹ Arbetet 1/12 1993

⁴² Arbetet 1/12 1993

⁴³ Arbetet 1/12 1993

När Galtung då beskriver hur språk blir en form av kulturellt våld innebär det att de som håller manifestationen utövar ett kulturellt våld på sig själva, eftersom man undviker att tala om de faktiska förhållanden som möjliggjort de handlingar och yttranden som man nu kan ta för givet, utna istället enbart pratar om abstrakta rättigheter.⁴⁴ Därtill har motståndet tagit formen av att handla om tolerans, trots att den ideologi som ligger bakom fackeltåget står för en rak motsats. Detta sker även om förhållandena i Sverige är detsamma som 1991, med ett grovt och tydligt rasistiskt våld som fortfarande drabbar oskyldiga, och det är något som inte sker i det dolda.⁴⁵ Analysen mellan de olika grupperna av demonstranter skiljer sig här väldigt tydligt, och den mer militanta delen väljer istället att öppet tala om hur våldet är berättigat för att, precis som 1991, hindra ett enligt dem grövre våld och skapa en trygghet som fackeltåget, enligt dem, är ett direkt hot emot.⁴⁶

Hyllandet av Karl XII inskränker sig detta året till att Lars Hulthén ensam promenerar genom Lund för att lägga en krans vid Tegnerstatyn i Lundagård, men hindras av antirasister som står i en ring runt statyn, och istället läggs kransen i universitetshuset, under en tavla föreställande Karl XII. Sedan går promenaden upp till Norra kyrkogården där han tände marschaller vid tidigare medlemmars gravar. Allt detta görs under ett enormt medieuppbåd som han hela tiden pratar med, och vid ett tillfälle även läser dikter för. Efter att ceremonin på kyrkogården är färdig ska han delta i två direktsända tv-program efter varandra.⁴⁷ Anna Lundström, en etnolog som skrivit om 30:e november 1991, har följande att säga som kanske kan förklara varför uppemot 40 journalister väljer att följa en ensam man på en promenad genom Lund en vinterdag; *"Ord som frontlinje, anfall och krigsscenario användes flitigt i tidningarnas krigsretorik. Sådana metaforer skapar en ödesmättad ram och bidrar till att befästa den 30 november som en årlig dramatisering av konflikten mellan goda och onda krafter i samhället."*⁴⁸ Om detta stämmer innebär det då också att media måste rapportera om det, oavsett vad som sker, eftersom firandet i deras rapportering blivit självuppfyllande, även om det i det närmaste är en privat angelägenhet. Första sidorna från den 1/12 1993 talar mycket riktigt om att *"Polisen vann kriget"* (*Arbetet*) *"Polisen segrade"* (*Sydsvenskan*) och *"Polisuppbåd kväste upplop"* (*Skånska Dagbladet*).

⁴⁴ Galtung s. 295

⁴⁵ Tamas s. 59, 73

⁴⁶ Sydsvenska Dagbladet 2/12 1993

⁴⁷ Sydsvenska Dagbladet 1/12 1993

⁴⁸ Deland *et al.* s. 96

Även om inget fackeltåg ska hållas är det ändå planerat att hålla en motdemonstration senare på kvällen, på samma plats. Polisen har under dagen spärrat av Lunds centrum med containrar för att förhindra upplopp, vilket gör att demonstrationen som är tänkt att samlas 16.30 på Stortorget inte har något tillstånd eller möjlighet att samlas där. Förberedelserna inför kvällens befarade sammandrabbningar sträcker sig så långt att polisen uppmanat arbetsplatser i centrum att stänga 15.00, stängt centrum för trafik och bett allmänheten att hålla sig undan under kvällen.⁴⁹

Den icke tillståndsgivna demonstrationen samlades istället för på Stortorget utanför butiken Wapiti på Kiliansgatan och gick därifrån till Mårtensstorget, där den för första gången skingrades av polisen.⁵⁰ Demonstrationen återformas och vandrar vidare genom Lund i väntan på tillresta danskar. Tillsist hamnar man på Nygatan, där polisen stänger av alla vägar samt omhändertar ett antal demonstranter och splittrar upp resten. De danska aktivisterna hindras i grupp från att ta sig till stortorget när dem anlant till Lund, och hamnar i stället i gatustrider med en överlägsen polisstyrka efter att ha fått order om att skingras. Det slutar i att 390 sätts på bussar och grips, för att sedan förhöras under natten.⁵¹ Våldet är detta året grövre från polisens sida, och inte enbart demonstranter drabbas, utan också flera fotografer, samt en av polisens egna pressinformatörer slås ner av kravallpolis när dem rensar gatorna.⁵² Polisen är nöjd med sin insats, och menar att våldet var nödvändigt, även om det inte var bra.⁵³ I det här fallet är det då på sin plats att dra en direkt parallell till det Galtung benämner som statens del i kulturellt våld. Polisen menar att de var tvugna att agera hårt för att hindra ett eventuellt grövre våld från motdemonstranterna, och har genom sin ställning som auktoritet därför handlat på ett sätt som i deras retorik inte går att ifrågasätta, och skapat det lugn som Galtung menar är statens huvudintresse vid den här typen av konflikter.⁵⁴ Till detta kan tilläggas förklaringen av kulturellt våld som något får det direkta och strukturella våldet att kännas mindre fel, om det inte till fullo lyckas legitimera det. Det får därför konsekvensen att polisen okritiskt kan hyllas i media, trots att dem har stått för den enda våldsanvändningen under demonstrationerna 1993.

⁴⁹ Skånska Dagbladet 30/11 1993, Arbetet 30/11 1993, <http://www.indiadack.net/?p=250>

⁵⁰ Arbetet 1/12 1993

⁵¹ Skånska Dagbladet 1/12 1993, Arbetet 1/12 1993, Sydsvenska Dagbladet 1993

⁵² Sydsvenska Dagbladet 2/12 1993, Arbetet 1/12 1993

⁵³ Arbetet 1/12 1993

⁵⁴ Galtung s. 295

Två danska aktivister intervjuas av Sydsvenskan den 2/12, och är kritiska till polisens metoder. De menar att de är tvungna att säga stopp till rasismen av moraliska skäl, och att anledningen till att det förekom flaskkastning mot polisen på Stora Södergatan efter ordena om att upplösa demonstrationen kommit är enbart ett svar på att polisen attackerade först, trots att folk försökte följa ordern. De är också kritiska mot att demonstrationen inte fick genomföras, trots att man från svenskt håll gärna framhåller en stolt demonstrationsrätt. *"Vi är inte farliga, men vi vill leva i en fredlig värld. Därför måste vi komma tillbaka nästa år."*⁵⁵ Man tonar här ned sin egen del och försvarar sig återigen med att hänvisa till att fackeltåget är ett hot mot det man uppfattar som en fredlig värld, utan att närmare specificera vad det innebär. Våldet blir acceptabelt då det inte handlar om våld för ens egen skull, utan det händer för någon annans skull.⁵⁶

AFA Malmö skriver i ett uttalande om hur dem upplevde dagen och polisens agerande såhär: *"Massmedia agerade som väntat. För att lättare kunna försvara polisens grova våld hade de åtta hundra autonoma, trottarna, feministerna, fackföreningsgubbarna och skinnskallarna förvandlats till "trehundra anarkister" som "anföll polisen". För det vet man ju, att de där danska "besättarna" är helt galna och söker varje tillfälle att slåss mot polisen. Den lika brutala insatsen mot en sittande fredlig demo tidigare under dagen har knappt uppmärksammats."*⁵⁷

En kritik framförs också mot andra anti-rasistiska initiativ, och även om manifestationen i Lund mitt på dagen den 30 november inte nämns direkt så är den i andemeningen inkluderad i kritiken som förs fram mot andra, vilket visar på en splittring som inte kan ses i händelserna 1991, där blandningen av de deltagande var mer påtaglig; *"När detta skrivs, den femte december, har "Fem-i-tolv-rörelsen" haft manifestationer mot rasism runt i landet. Man har stått på torg och sjungit We shall overcome och kramat varandra. Det blir så när borgare demonstrerar, de lär aldrig bultas blodiga av snutens insatskommandon. Inte heller lär deras stående och sjungande och kramande stoppa fascismen. Vi ger inte upp!"*⁵⁸

⁵⁵ Sydsvenska Dagbladet 2/12 1993

⁵⁶ Galtung s. 292

⁵⁷ <http://www.indiadack.net/?p=250>

⁵⁸ <http://www.indiadack.net/?p=250>

3.3 2008

Den 30 november 2008 drabbades staden Lund återigen av demonstrationer och motdemonstrationer där våldet hamnade i fokus. Fria Nationalister Skåne ansökte om demonstrationstillstånd under parollen ”Försvara Yttrandefriheten”.⁵⁹ För första gången på 15 år ansöks det om ett demonstrationstillstånd den 30:e november, eftersom att de högerextrema grupperna i takt med att de växt i Skåne också har splittrats och det regionala nätverket Fria Nationalister Skåne som bildades den 1 november 2008 är ett försök att binda samman och koordinera dessa grupper. Ideologiskt bygger dem sin grund på regionala och kulturella skillnader och att den svenska kulturen och arvet måste bevaras, utan att närmare gå in på vad det innebär, samtidigt som man genom en snabb granskning kan koppla dem till öppet nazistiska Info-14.⁶⁰ När det 2008 görs ett försök av Fria Nationalister Skåne att få grupperna att samarbeta och som de själva beskriver ”*Det är dags för steg nummer två. Nu är det dags att bygga struktur.*”⁶¹ innebär det ett försök att återuppliva en tradition som i praktiken varit borta i femton år. Även om dem retoriskt noga undviker att tala om annat än yttrandefrihet och traditioner så finns det utöver kopplingen till Info-14 flera andra tecken på att dem som ligger bakom demonstrationen har mer gemensamt med tidigare år än man öppet vill erkänna. Flera medlemmar i de nya grupperna har varit aktiva inom nazistiska rörelser och bland annat tidningen Expo hävdar att nationalismen i denna tappningen bara är en dimridå för mer högerextrema tankar.⁶² Man menar främst att ens sätt att leva är hotat av hur samhället ser idag och därför måste man måste agera för att skydda sig själva och andra, under ledorden ”*Vi måste säkra existensen för vårt folk, och en framtid för våra svenska barn.*”⁶³ Här kan man se en tydlig koppling till nazismen genom de ”14 orden” som myntades nazisten David Lane, ”*Vi måste säkra existensen för vår ras och en framtid för våra vita barn.*” Detta blir ett tydligt exempel på hur kulturellt våld används med hjälp av språk och symboler.⁶⁴

⁵⁹ <http://www.skanskan.se/article/20081119/NYHETER/474603338>

⁶⁰ <http://www.skanskan.se/article/20081119/NYHETER/714643144/1012>, www.frianationalister.se http://info14.com/2008-10-08-nationalistisk_lanseringsfest_i_skane.html

⁶¹ <http://www.frianationalister.se/news/73.htm>

⁶² <http://www.sydsvenskan.se/lund/article394985/Expo-journalist-Demonstranterna-gjorde-Hitlerhalsning.html>

⁶³ <http://www.frianationalister.se/information.htm>

⁶⁴ http://www.info14.com/2007-05-28-vi_minns_david_lane.html, Galtung, s. 291

I citaten kan man se att de använder ett språk som pekar på att de känner sig hotade av ett strukturellt våld. Det strukturella våldet går ut på att deras levnadsätt och kultur är hotat av ett samhälle som inte accepterar dem. Därmed kan man koppla det till Galtungs teori om strukturellt våld.⁶⁵

För att stärka kopplingen mellan nationalisterna och nazister så gjorde Expo en sammanfattning över dess historia och kopplingen till nazismen, ett kort citat från Expo om Fria Nationalister Skåne; *"De tillhör den svenska vit-maktrörelsen. Enkelt uttryck de är nazister."*⁶⁶ Kristoffer Dahlström, ledande i Fria Nationalister Skåne och den som lämnat in demonstrationsansökan har själv en bakgrund som ordförande i Nationaldemokraternas Ungdomsförbunds lokalavdelning i Skåne.⁶⁷ Trots alla tecken på något annat menar han ändå att *"30 novembermanifestationen är en oberoende sammanslutning, en partipolitisk oberoende manifestation....Vi går under parollen Till försvar för Yttrandefriheten"*.⁶⁸ Med parollen menas att man anser att yttrandefriheten håller på att försvinna genom det storebrorssamhälle som man anser håller på att växa fram i Sverige, med fokus på FRA-lagen och enligt dem inskränkta demonstrationsrättigheter.⁶⁹

Oavsett paroll är det ändå det symboliska datumet som får fokus dagarna innan demonstrationen. *"Det som var datum som traditionellt associeras med extremhögern har på senare tid använts till antirasistiska manifestationer. Men nu finns en generell trend att högerextrema grupper försöker ta tillbaka de datum de anser vara deras."*⁷⁰ Datumet har blivit en symbol som används i ett kulturellt våld och som därmed ökar legitimiteten för ett direkt våld för de båda grupperna.⁷¹ Demonstranterna med Dahlström i täten anser att det är en viktig nationalistisk tradition att hylla Karl den XII den 30 November men demonstrationen ska inte kopplas ihop med 30:e Novemberföreningen. Föreningen deltog inte gemensamt i demonstrationståget, men dess ledare Lars Hulthén var en inbjuden talare och höll ett tal om Karl XII i Monumentsparken.⁷²

⁶⁵ Galtung, s. 293

⁶⁶ <http://www.skanskan.se/article/20081119/NYHETER/714643144/1012>

⁶⁷ <http://www.skanskan.se/article/20081119/NYHETER/779940231>

⁶⁸ <http://www.skanskan.se/article/20081119/NYHETER/779940231/1012>

⁶⁹ <http://www.skanskan.se/article/20081119/NYHETER/779940231/1012>

⁷⁰ <http://www.skanskan.se/article/20081119/NYHETER/714643144>

⁷¹ Galtung, s. 291

⁷² http://www.info14.com/2008-12-06-I_Karoliners_anda_den_30_november.html

Våldet som präglat tidigare år är närvarande i hela upptakten till demonstrationen, och i kallelsen till demonstrationen står det tydligt *"I 17 år har Lunds gator mer eller mindre dominerats av vänsterextremister och unga inne-liberaler. Den 30 november har förvandlats från en nationalistisk högtid till en antinationalistisk högtidsdag."*, *"Alla till Lund - Staden är vår"*. Det finns här ett medvetande om historien, och uppmaningen till att delta i demonstrationen framställs som en kallelse till kamp, där man ska ta något från en fiende. Även om man inte explicit talar om att göra det våldsamt är språket sådant att den tolkningen lätt kan göras av såväl tänkta deltagare och även utomstående. Innan demonstrationen diskuteras det på internetforum också att man ska vara beredd på våld och att ta med sig glasflaskor för att slåss med.⁷³

Som en reaktion till detta uppmanar ett nätverk som är sammansatt av flera vänstergrupper till en blockad av den planerade demonstrationsrutten.⁷⁴ Motdemonstranterna benämner konsekvent de som ligger bakom demonstrationen som nazister och kan på det sättet lättare argumentera för sin sak, samtidigt som man tydligt kan vädja till många människors motvilja mot nazism.⁷⁵ Sättet som man formulerar sig på i uppropet, där man skriver; *"Vi kommer aldrig att stå tysta och se på. Vi vill att du, dina vänner, arbetskamrater och familj sluter upp till en rörlig antirasistisk blockad. Tillsammans ställer vi oss i vägen och visar att de aldrig kommer att verka ostörda i vår stad!"*⁷⁶ blir därmed en vädjan till människor utifrån civilkurage och ett försök till att skapa en gemenskap kring ett konkret mål, vilket eventuellt också kan förklara varför man inte nämner vilken form blockaden kommer att anta, och helt utelämnar allt som kan tänkas vara en uppmaning till direkt våld. När demonstrationståget skall börja röra på sig och följa sin planerade väg uppstår först verbal konfrontation mellan motdemonstranter och polis som snabbt eskalerar till våld när polisen inte ger efter för motdemonstranternas krav om att demonstrationen inte ska genomföras. Efter att ha blivit försenat på grund av motdemonstranterna kommer till slut tåget iväg. Motdemonstranterna följer tåget på sidogator och i flera fall blir det sammandrabbningar mellan grupperingarna, och polisen som slagit en mur runt demonstrationståget.

⁷³ <http://www.skanskan.se/article/20081120/NYHETER/864211979/1057>, http://www.skanskan.se/article/20081119/NYHETER/474603338/1057*/LUND/nationalister-vill-demonstrera-i-lund och <http://www.nordisk.nu/showthread.php?t=28462&highlight=november+lund+2008>

⁷⁴ <http://www.skanskan.se/article/20081124/NYHETER/260547570>

⁷⁵ <http://www.skanskan.se/article/20081124/NYHETER/260547570>

⁷⁶ <http://motkraft.net/2008/11/19/3323/>

Från motdemonstranterna hörs ramsor såsom *"Inga rasister på våra gator"*.⁷⁷ Från demonstrationstågets sida blir det enstaka utfall mot motdemonstranter, poliser, journalister och förbipasserande och både flaskor och facklor kastas ut från tåget. Rapporter talar även om individer som gjorde Hitlerhälsningar som provokation.⁷⁸ Demonstrationståget lyckades trots försöken att stoppa det ta sig fram till Monumentsparken som var deras huvudmål och polisen slår en ordentlig ring runt om parken så att inga motdemonstranter lyckas ta sig in. Där inne hölls det tal och det lades ner en krans. Därefter får demonstrationståget gå en annan väg tillbaka till stationen där nationalisterna skall slussas iväg med tåg. Attackerna mot demonstrationståget återkommer här, när mindre grupper försöker närma sig och på nytt börjar kasta stenar och flaskor. En person från nationalisterna får föras till sjukhus för huvudskada.⁷⁹ Resultat av kvällen blir att 140-145 personer fick omhändertagas av polis men som sedan bussades iväg och släpptes på kvällen. 9 personer greps och en person skadades.⁸⁰

I efterhand beskrivs demonstrationen som lyckad inom nationalistiska kretsar då man för första gången på mer än 15 år höll en stor manifestation och man nådde sitt mål genom att besöka Monumentsparken. *"Manifestationens mål var enkel, vi har för första gången sedan 90-talets början då polisen förvägrade tillstånd återigen tågat på Lunds gator. Det utlovade motståndet hindrade oss inte. Kommunisterna och anarkisterna misslyckades med samtliga sina utsatta mål och uppnådde konkret inga resultat överhuvudtaget."*⁸¹ Här kan man knyta an till hur datumet återigen är en viktig del för båda grupper. Här nämns också motdemonstranterna som kommunister och anarkister vilket är en del i det kulturella våld som används för att legitimera det direkta våldet och även till viss del försvara ett strukturellt våld som används av nationalisterna för att ytterligare förstärka en vi och dem känsla.⁸² Från motdemonstranterna ses resultatet som skildrat, man lyckades att stoppa eller göra så att demonstranterna kände sig obekväma och ovälkomna. Sedan så är det delade meningar om det våld tillkom. Vissa ansåg det som nödvändigt för att stoppa nationalisterna medan andra tyckte det var onödigt och att det finns fredligare alternativ.⁸³

⁷⁷ <http://www.skanskan.se/article/20081130/NYHETER/175507434>

⁷⁸ <http://www.sydsvenskan.se/lund/article394985/Expo-journalist-Demonstranterna-gjorde-Hitlerhalsning.html>, <http://www.sydsvenskan.se/lund/article394241/Facklor-och-flaskor-flog-genom-luften.html>

⁷⁹ <http://www.sydsvenskan.se/lund/article394241/Facklor-och-flaskor-flog-genom-luften.html>

⁸⁰ <http://www.sydsvenskan.se/lund/article394409/Minut-for-minut-fran-kravallernas-Lund.html>

⁸¹ http://www.info14.com/2008-12-06-I_Karoliner_anda_den_30_november.html

⁸² Galtung, s. 298-299

⁸³ <http://forum.smalands.org/viewtopic.php?t=1075>

Trots att det är diskussioner om det direkta våldets legitimitet så är det kulturella våldet synligt i språket då man beskriver själva demonstrationen som nazistisk och rasistisk, värderingar som man inte kan acceptera i dagens samhälle. Därmed skapar man för sig den utväg man behöver för att kunna rättfärdiga det våld som präglade dagens händelser från den egna sidan.⁸⁴

⁸⁴ Galtung. S, 302

4. Slutsats

I fallet med två första åren vi valt att studera, 1991 och 1993, kan vi se en tydlig koppling mellan resonemang, händelser och förklaringar efter, som alla går att koppla till kulturellt våld. Vi kan se en tendens hos motdemonstranterna att motivera sitt handlande utifrån en fråga om ett måste och ett moraliskt ansvar gentemot andra människor som inte kan försvara sig själva, och som en självpåtagen plikt för att stoppa vad man anser vara ett reellt hot mot den egna och andras frihet från fara. Våldet är inte från någon deltagande sida det centrala, utan de inblandade relaterar till det som ett medel för att uppnå sitt mål, beklagar sitt användande, men rättfärdigar det genom att sätta det i relation till det våld som avsaknaden av motstånd i längden skulle innebära, och faktiskt vid denna tid innebar för många människor i Sverige.⁸⁵ Utifrån Galtung teori om kulturellt våld och vår tolkning av den kan vi under alla de tre åren se en koppling mellan den retorik och de händelser som används och hur det relaterar till vår förståelse av kulturellt våld. Här är det också intressant att se på våld i formen utav hot, som Galtung också menar är en typ av våld. Hotet om våldet är hela tiden närvarande, och en bidragande del till att händelserna utvecklar sig på det sättet som dem gör, främst i fallet 1993, där det finns ett underförstått hot om våld från motdemonstranterna, som förvisso aldrig uttalas, men som alla parter antar ska bli ett direkt våld, vilket ur polisens synvinkel tvingar dem att förebygga det med en egen våldsanvändning.

Våldet är däremot i fokus i den mediala rapporteringen. De redan nämnda förstasidorna från den 1/12 1993 talade alla om hur polisen med hjälp av sitt våld lyckades hindra andra från att bruka våld. Vad som inte berättas i dessa historierna är att ingen reporter kan veta huruvida en eventuell blockad detta året skulle följa samma mönster som 1991, och sluta i gatustrider, eller 1992, och vara helt fredlig. Antagandet om att situationen var tvungen att bli våldsam kan kopplas till den kultur av våld som media, polis och andra skapat runt den 30:e november i lund, då dem som Galtung skriver alla är inblandade i att ritualisera händelserna, förvisso utifrån egna anledningar, men likväl med slutresultatet att alla i den kontexten samspelar till att skapa en gemensam situation där våldet hamnar i allas fokus.

⁸⁵ Sydsvenska Dagbladet 1/12 1991

När våldet då får den framskjutna positionen som det har vid dessa tillfällena är det lätt att som en vid BRÅ hävda att deltagarna skulle vara dem samma som vid bråk på fotbollsmatcher, utan något intresse av att bekämpa rasism eller för den delen hylla en död kung.⁸⁶ Kritiken känns igen från 2008, då en längre artikel i sydsvenskan talar om fotbollshuliganer på båda sidorna.⁸⁷ Kanske stämmer det att det finns deltagare på båda sidorna som också har varit inblandade i våld i samband med fotboll, men att utifrån det generalisera över 1000-tals människor och tala om människor som bara söker bråk, är att undvika att ens försöka förstå varför en så heterogen grupp som i dessa fallen motdemonstranterna var, till stor del är beredda att sluta sig samman och stå kvar i en blockad som kan bli väldigt våldsamt. Även om alla inte är beredda att själva ta till direkt våld, innebär det faktum att dem stannar i blockaden, rörlig eller orörlig, ett konsensus till våld, en förståelse för våld, och ett försvar för att våld ibland faktiskt kan vara legitimt om det tjänar ett syfte som är försvarbart för den egna personen. I sin artikel om kulturellt våld beskriver Galtung sin syn på påståendet att människor är av naturen våldsamma, och menar att det är felaktigt, då det är något som varierar väldigt mycket från situation till situation, vilket han förklarar med att det är beroende på de två faktorerna kultur och struktur.⁸⁸ Med hjälp av det kan vi förstå varför så olika människor är beredda att gå över den gräns som direkt våld innebär vid ett speciellt tillfälle, eftersom alla oavsett andra faktorer känner samma trauma under dessa omständigheterna.

I samband med att demonstrationerna avtar påbörjar Lunds kommun en egen tradition av att boka alla torg och centrala platser i Lund för att fylla dem med egen aktivitet, och på så sätt omöjliggöra det för någon att få ett demonstrationstillstånd genom Lund den 30:e November.⁸⁹ Detta är något som man gör varje år även så sent som 2010, om än i något förändrad form.⁹⁰ Efter 1993 dröjde det till år 2000 innan någon försökte hålla en demonstration till minnet av Karl XII i Lund igen, något som inte gick att genomföra.⁹¹ Därefter dröjer det ytterligare åtta år innan ett nytt försök görs från en den nynazistiska miljön, och inte heller den kan genomföras utan problem. Vi tror att detta beror på att det under åren från 1984-85 till 1993 skapades ett kollektivt minne i Lund där man oavsett andra politiska åsikter var beredda att gemensamt gå ut och bemöta nazister den 30:e november.

⁸⁶ Arbetet 2/12 1991

⁸⁷ Sydsvenska Dagbladet 1/12 2008

⁸⁸ Galtung 296

⁸⁹ <http://www.sydsvenskan.se/lund/article85523/I-skuggan-av-Karl-XII.html>

⁹⁰ <http://www.sydsvenskan.se/lund/article1314369/Pr-flopp-satte-stopp-for-lysande-succé.html>

⁹¹ <http://www.indiadack.net/?p=349>

Detta ses i den uppslutning som sker 2008, trots att det är mer än 15 år sedan en större demonstration hålls. Vi drar också slutsatsen att människor inte är beredda att släppa den trygghet som man genom motstånd har kunnat tillskansa sig från främlingsfientlighet, och i kandidatuppsatsen ”Where did all the fascists go?” av Bo Nylander⁹² beskriver han ingående hur Lund som stad är problematisk att etablera den typen av rörelse i, bland annat eftersom universitetet är en så stor del av stadens och invånarnas självbild, samtidigt som en levande vänsterrörelse har gjort datumet 30/11 till sitt eget efter segrarna på 1990-talet.⁹³

⁹² Nylander s. 17

⁹³ Nylander s. 14

5. Referenser

5.1 Tidningsartiklar

- Lennartsson, Jan-Åke, 1991, ”Laddat för bråk idag kring Karl XII, *Arbetet* 30/11-1991
- TT, 1991, Svåra rasistupplopp i Lund och Stockholm, *Arbetet* 2/12 1991
- TT, 1991, Hellsvik vill ha rapport om demonstrationsbråk, *Arbetet* 2/12-1991
- Siwe, Malin, 1991, ”Bråkmakarna tar chansen att slåss, *Arbetet* 3/12-1991
- SkD, 1991, Upplagt för bråk på Karl XII kväll, *Skånska Dagbladet* 30/11-1991
- Arvidsson, Bengt, 1991, ”2000 demonstrerade mot rasism, *Sydsvenska Dagbladet* 1/12-1991
- Widell, Micke, 1991, ”Huvudlöst våld mot oskyldiga”, *Sydsvenska Dagbladet* 1/12-1991
- SDS, 1991, ”Gator stängs under marschen” *Sydsvenska Dagbladet* 30/11-1991
- Granath, Claus, 1991, ”BZ stoppade rasisterna” *Sydsvenska Dagbladet* 1/12-1991
- Lönnaeus, Olle, 1991, ”Vi klarade inte av att garantera mötesfriheten” *Sydsvenska Dagbladet* 2/12-1991
- TT, 1991, ”Hotar inte demokratin” *Sydsvenska Dagbladet* 2/12-1991
- Sandström, Lasse, 1991, ”Antirasisterna nöjda med våldsaktionen” *Sydsvenska Dagbladet* 3/12-1991
- Jönsson, Jan, 1991, ”Obehaglig överraskning” *Sydsvenska Dagbladet* 3/12-1991
- Arbetet, , 1993, ”Lundabor varnas för att gå ut” *Arbetet* 30/11-1993
- Arbetet, 1993, ”Polisen vann kriget” *Arbetet* 1/12-1993
- Mouvitz, Bengt, 1993, ”Lunds innerstad belägrades” *Arbetet* 1/12-1993
- Mouvitz, Bengt, 1993, ”Ensam vandring för Hulthén” *Arbetet* 1/12-1993
- Bosson, Amelie, 1993, ”Tusentals samlades till fredlig manifestation” *Arbetet* 1/12-1993
- Arbetet, 1993, ”Affärerna låste om sig kl 15” *Arbetet* 1/12-1993
- Arbetet, 1993, ”Blodet flöt i slaget om Lund” *Arbetet* 1/12-1993
- Arbetet, 1993, ”Polisen nöjd med sin insats” *Arbetet* 1/12-1993
- Arbetet, 1993, ”Bara poliser mötte upp på tillåtna idrottsplatserna” *Arbetet* 1/12-1993
- Bringels, Eva, 1993, ”Lunds centrum stängs” *Skånska Dagbladet* 1/12-1993
- Skd, 1993, ”Polisuppåtd kväste upplopp” *Skånska Dagbladet* 1/12-1993
- Bredford, Leif, 1993, ”Massiv polisinsats i Lund” *Skånska Dagbladet* 1/12-1993
- Arvidsson, Bengt ”419 demonstranter i förhör” *Sydsvenska Dagbladet* 1/12-1993

SDS, 1993, "Polisen segrade i Lund" *Sydsvenska Dagbladet* 1/12-1993

Fählman, Anders, 1993, "Anmäl polisen" *Sydsvenska Dagbladet* 1/12-1993

Fählman, Anders, 1993, "Media blev Hulthéns enda sällskap" *Sydsvenska Dagbladet* 1/12-1993

Fählman, Anders, 1993, "Vi vill leva i en fredlig värld" *Sydsvenska Dagbladet* 1/12-1993

Wagner, Katja, 1993, "Polisens attack var oprovocerad" *Sydsvenska Dagbladet* 1/12-1993

Fagerström Eskil & Orrenius Niklas 2004 (uppdaterad 2009) "I skuggan av Karl XII" <http://www.sydsvenskan.se/lund/article85523/I-skuggan-av-Karl-XII.html>

Fagerström Eskil & Orrenius Niklas 2004 (uppdaterad 2009) "En gång om året dominerade våldet i Lund" <http://www.sydsvenskan.se/lund/article85514/En-gang-om-aret-dominerade-valdet-i-Lund.html>

Bredford, Leif, 2008. "Nationalister vill demonstrera i Lund" <http://www.skanskan.se/article/20081119/NYHETER/474603338>

Bredford Leif, Jönsson André, Olofson Stefan, 2008. "Vänsteraktivister beredda att möta nazisternas tåg" <http://www.skanskan.se/article/20081124/NYHETER/260547570>

Bredford Leif, Jönsson André, Olofson Stefan, 2008. "Expo: Det här är nazister" <http://www.skanskan.se/article/20081119/NYHETER/714643144/1012>

Samuelsson Jan, 2008. "Expo-journalist: Demonstranterna gjorde Hitlerhälsning" <http://www.sydsvenskan.se/lund/article394985/Expo-journalist-Demonstranterna-gjorde-Hitlerhalsning.html>

Bredford, Leif, 2008. "Dahlström "varken kan eller vill" svara om antalet" <http://www.skanskan.se/article/20081119/NYHETER/779940231>

Bredford Leif, Jönsson André, Olofson Stefan, 2008. "Hård ton inför 30 november" <http://www.skanskan.se/article/20081120/NYHETER/864211979/1057%27>

Bredford, Leif, 2008. "Nationalister vill demonstrera i Lund" http://www.skanskan.se/article/20081119/NYHETER/474603338/1057*/LUND/nationalister-vill-demonstrera-i-lund

Samuelsson, Jan 2008. "Motaktion planeras 30 november" <http://www.sydsvenskan.se/lund/article392525/Motaktion-planeras-30-november.html>

Bredford Leif, Jönsson André, Olofson Stefan, 2008. "Vänsteraktivister beredda att möta nazisternas tåg" <http://www.skanskan.se/article/20081124/NYHETER/260547570>

Vickhoff, Alexander 2008. "Facklor och flaskor flög genom luften" <http://www.sydsvenskan.se/lund/article394241/Facklor-och-flaskor-flog-genom-luften.html>

Sydsvenskan 2008 "Minut för minut från kravallernas Lund" <http://www.sydsvenskan.se/lund/article394409/Minut-for-minut-fran-kravallernas-Lund.html>

Dalén Johan, HilnerC Jens, 30 NOVEMBER 2008. "Bil totalförstördes av demonstranter" <http://www.skanskan.se/article/20081130/NYHETER/175507434>

Samuelsson, Jan 2008 (uppdaterad 2010) "Expo-journalist: Demonstranterna gjorde Hitlerhälsning" <http://www.sydsvenskan.se/lund/article394985/Expo-journalist-Demonstranterna-gjorde-Hitlerhalsning.html>

Melvinger Ström, Katarina 2010. Pr-flopp satte stopp för lysande succé" <http://www.sydsvenskan.se/lund/article1314369/Pr-flopp-satte-stopp-for-lysande-succ%C3%A9.html>

5.2 Böcker

Tamas, Gellert, 2006, "Sverige, Sverige Fosterland" Stockholm: Ordfront

Deland, Mats & Westin, Claes, 2007, "Brunt!" Stockholm: Atlas Förlag

Joireman, Sandra, 2004, "Nationalism & Political Identity" New York: Continuum

5.3 Artiklar

Galtung, Johan, 1990, "Cultural Violence" Journal of Peace Research, Vol. 27, No. 3 (Aug., 1990)

5.4 Hemsidor

<http://www.indiadack.net/?p=349> - Hämtad 6/1-2011

<http://www.indiadack.net/?p=250> - Hämtad 6/1-2011

http://www.expo.se/2003/ultima-thule-a-profeter-i-sin-egen-stad_222.html - Hämtad 6/1-2011

http://www.info14.com/2008-12-06-I_Karoliner_anda_den_30_november.html - Hämtad 6/1-2011

<http://motkraft.net/2008/11/19/3323/> - Hämtad 6/1-2011

<http://www.nordisk.nu/showthread.php?t=28462&highlight=november+lund+2008> - Hämtad 6/1-2011

<http://www.frianationalister.se/information.htm> - Hämtad 6/1-2011

<http://www.frianationalister.se/news/73.htm> - Hämtad 6/1-2011

<http://forum.smalands.org/viewtopic.php?t=1075> - Hämtad 6/1-2011

http://www.info14.com/2007-05-28-vi_minns_david_lane.html Hämtad 14/1-2011

5.5 Övrigt

Nylander, Bo, 2010, "Where did all the fascists go?" Kandidatuppsats i Statsvetenskap, Lunds Universitet